A°. 1828. N°. 52.

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 29 April.

FRANKFORT, den 26. April.

Tot heden is nog geen berigt ontvangen, dat de Russische armee de Pruth is overgetrokken; zoodat de tijding waarschijnlijk wordt, dat de Russen eerst tegen het einde dezer maand de vorstendommen zullen bezetten.

In Servie zijn eenige Turksche troepen binnengerukt; doch dezelve houden zich rustig.

— De Brazilische gezant aan het Oostenrijksche hof is van Weenen naar Londen vertrokken, om met den Brazilischen gezant aldaar ruggespraak te houden over de zaken van Portugal, en, wat er ook gebeure, de regten van don *Pedro* voor te staan.

GRIEKENLAND.

Den 2. Maart is de president van Griekenland, de graaf *Capo d'Istrias*, aan boord van het Engelsche linieschip *Warspite*, vergezeld van de fregatten *Juno*, *Helena* en *Castor*, alsmede van de brikken *Muskito* en *Rebel*, op de reede van Napoli di Romania aangekomen. De graaf *Capo d'Istrias* was naauwelijks aan land of *Theodoraki Griva*, bevelhebber van den Palamides (het bovenste fort) kwam met zijne officieren zijne opwachting maken, om bevelen van den president te ontvangen; die hem zeer vriendelijk bejegende, hem omhelsde en den wensch uitte, om hem, met een klein gedeelte der zijnen, als lijfwacht bij zich te behouden, vermits zijn (des presidents) oogmerk was, het bevel van het fort en de werken van Napoli di Romania aan den luitenant-kolonel *van Heidegger* op te dragen; aan welken *Griva* dus den Palamides met alle in die vesting voorhandene krijgs- en mondbehoeften zoude overgeven. *Griva* over de vleijende bejegening van den president ongemeen verheugd, verklaarde zich bereid, met zijne Palikaren, die niets dan het noodwendigste onderhoud verlangden, in alles de bevelen van denzelven te zullen gehoorzamen. Den volgenden dag, 3. Maart, begaf zich graaf *Capo d'Istrias*, vergezeld van den luitenant-kolonel *van Heidegger*, naar den Palamides, waarvan de overgave plaats had. Den 5. volgde de Albanitika (Itsch-Kale, het onderste fort) dit voorbeeld. *Photomara*, die over deze sterkte het bevel voerde, legde zijn gezag in de handen van den president neder, en verzoende zich zelfs met *Griva*, zijnen doodvijand. Den 8. werd de Palamides door 120 Hydrioten en Spezzioten, die in soldij van den president staan, bezet; de Albanitika kreeg eene bezetting van ongeveer 200 man uit de stad. Tot opperbevelhebber in den Palamides werd een Rus, de heer *Rayko*, en in de Albanitika een Wurtemburger, de heer *Muller*, benoemd.

Den 9. vertrokken de troepen van *Photomara* en van *Griva* naar de landengte van Korinthe. Dienzelfden dag verliet ook de president de stad en sloeg den weg in naar Damala (Troezen) en Poros, van waar hij zich weder naar Egina zou begeven. *Theodoraki Griva*, met ongeveer 50 man, vergezelden hem; ook de oude *Colocotroni (Theodor)* en *Alexander Maurocordato* bevinden zich in het gevolg van den president.

Bij Damala staat een Grieksch korps van ongeveer 2400 man, waarover het bevel door graaf *Capo d'Istrias* aan prins *Demetrius Ypsilanti* is opgedragen.

PARYS, den 23. April.

De kiesvergaderingen te Parijs hebben, in plaats dergenen die ook elders tot leden van de kamer der afgevaardigden zijn benoemd en voor de benoeming te Parijs hebben bedankt, verkozen de generaals *Dumas* en *Demarçay*, mitsgaders de heeren *Salverte*, *Corcelles*, *Chardel* en *Bavoux*, allen constitutionnele kandidaten. Van de 6139 stemmen hebben zij er 5936 gehad, en de tegenpartij slechts 257. De liberale dagbladen roemen de onpartijdigheid, waarmede de kiesvergaderingen zijn bestuurd geworden. Het is, ook uit de reeds van elders bekende benoemingen, te voorzien, dat de meeste keuzen, welke ter aanvulling van dubbele benoemingen gedaan worden, constitutionneel zullen wezen en de constitutionnele meerderheid in de kamer alzoo nog met een veertigtal leden zal worden versterkt.

— De commissie tot onderzoek van het ontwerp van wet op de jaarlijksche herziening van de kiezerslijsten heeft, in de zitting van de kamer der afgevaardigden van gisteren, verslag van hare bevinding gedaan. Zij heeft voorgesteld, het ontwerp aan te nemen, behoudens eenige wijzigingen, waartoe deze bepaling behoort, dat ieder kiezer, alvorens te stemmen, met eede zal verklaren, dat hij al de bij de wet vereischte hoedanigheden bezit om kiezer te zijn.

De kamer heeft met geslotene deuren beraadslaagd over het voorstel van den heer *de Conÿ*, om, bij een eerbiedig adres, den Koning een ontwerp van wet te verzoeken, waarbij bepaald wordt, dat ieder lid van de kamer, die eenen bezoldigden post aanvaardt, om lid van de kamer te blijven op nieuw zal moeten benoemd worden. Dit voorstel is met 144 tegen 133 stemmen aangenomen. De ministers zullen echter van deze bepaling uitgezonderd zijn, en eerst na afloop der sessie zal, ingevolge een voorstel van den heer *Keratry*, de herkiezing behoeven plaats te hebben.

— De heeren *de Bully*, vader en zoon, die beurtelings eenen aanslag in de belastingen hebben te baat genomen, om stemgeregtigd en verkiesbaar te wezen, zijn gisteren door Z. M. in een bijzonder gehoor toegelaten.

— In het bulletin de wetten vindt men vijf koninklijke ordonnantien, waarbij aan de gewezen ministers de *Villèle*, *Peyronnet*, *Corbière*, *Chabrol* en *Frayssinous* ieder een pensioen van twaalf duizend gulden wordt toegelegd.

— Er wordt een eskader van een linieschip en vier fregatten uitgerust, om den Franschen handel in Zuid-Amerika te beschermen en vergoeding voor geledene schade te eischen, zoo men meent van de Brazilische regering.

— Volgens eenen brief uit Lissabon, in een onzer dagbladen opgenomen, antwoordt don *Miguel* aan degenen die hem dringen om zich tot vrijmagtig Koning te laten uitroepen, dat het daartoe nog tijd is; dat hij middelerwijl reeds het onbeperkste gezag uitoefent, en wel zoodanig, dat, zoo zijn broeder don *Pedro* in Portugal mogt komen, hij, in naam des Konings, hem in hechtenis zou doen nemen. De infante gewezen regentes moet tegenwoordig vele onaangenaamheden zoo van haren broeder als van de Koninginne-moeder verduren.

BRUSSEL, den 25. April.

De kamer van discipline der advocaten, bij het hooge geregtshof te Brussel, heeft dezer dagen te behandelen gehad eene vordering van eenen advocaat te Antwerpen, voor het bedienen van zekeren B......, van Lier in Braband, bij het hof van assises der provincie Antwerpen. De rekening van dezen advocaat hield een vrij zonderling artikel in, namelijk: *Voor verscheyde ongeruste naghten gepasseerd te hebben ter oorsaeke van deze zaeke, duyzend guldens.* Dit artikel heeft de kamer geheel verworpen, en de rekening van dezen advocaat, die, wel opgeteld, eene som van *zeven duizend gulden 62 centen* bedroeg, verminderd tot *twee duizend gulden*. (*Cour. des Pays-Bas.*)

— De *Gazette des Pays-Bas* neemt een artikel van het *Algemeen Handelsblad* van Amsterdam over, waarbij dit blad te regt een Duitsch wetenschappelijk tijdschrift van Weimar hekelt, hetwelk onlangs den afgezaagden tekst van het flegma der Nederlanders weder ophaalde en tot bewijs daarvan bijbragt, dat men dezer dagen in den omtrek van Brussel een huis had laten afbranden, terwijl men daarbij rustig zijne pijp had staan te rooken, die men misschien wel aan den brand had aangestoken. — De *Gazette* merkt aan, dat het *Morgenblatt*, een anders geacht tijdschrift, in laffe beschrijvingen van de zeden onzes lands aan het gemelde journaal niets toegeeft. Dit *Morgenblatt* meldde onlangs, dat men te Amsterdam de schreeuwende kinderen in porseleinen vaten stopte.

AMSTERDAM, den 27. April.

Volgens particuliere berigten van Batavia, is de Resident van Sourakarta, een jong mensch, die, op eene schier onbegrijpelijke wijze, van trap tot trap, en eindelijk, in een kort tijdsbestek, tot genoemden rang was opgeklommen, waarin hij als een kundig en getrouw ambtenaar bekend stond, bij het openen der onderhandelingen met *Diepo Negro*, onverwacht in zijnen hoogen post gesuspendeerd, uit hoofde, zoo men zegt, dat hij, zelf aandeel in de leverantie voor de troepen hebbende, om den oorlog te langer te rekken en daardoor meer en meer ongeoorloofde winsten te trekken, verscheidene brieven van gezegd opperhoofd der insurgenten aan het gouvernement, zou hebben opgehouden.

Ook wordt ons langs denzelfden weg gemeld, dat doktor *Doornik*, schrijver van het zoo veel gerucht gemaakt hebbende werkje over het bestuur van den voormaligen gouverneur-generaal, loon naar werken bekomen heeft. Ieder een schuwde, na het bekend worden van zijn genoemd laster- en logenschrift, zijnen omgang, waaruit het volslagen verloop zijner, anders zoo uitgebreide, practijk voortvloeide en welke voor hem zulk een rijke bron van welvaart had kunnen worden; terwijl zijne veelvuldige schuldeischers bij hem om voldoening begonnen aan te houden, en de man, die door een regt gebruik zijner vermogens en bekwaamheden en het nalaten van het verspreiden der schandelijkste lasteringen zijns voormaligen beschermers en begunstigers, voorzeker de lieveling zijner stadgenooten zou gebleven zijn, nu op het punt geraakte zijne loopbaan in de gevangenis te eindigen. Om zich derhalve aan de geregtelijke vervolgingen zijner schuldeischers te onttrekken, heeft hij onverwachts zijn heil in de vlugt gezocht met achterlating van vrouw en kinderen, die, door zijn toedoen, in hopeloozen toestand verkeeren. Men denkt algemeen, dat hij zich naar Amerika heeft begeven, het gewone toevlugtsoord van bankroetiers en vervolgden.

'sGRAVENHAGE, den 27. April.

Te Voorburg is, gisteren nacht, op het onverwachts, aan eenen aanval van beroerte, overleden jonkheer *J. Goldberg*, ridder van de orde van den Nederlandschen Leeuw en lid van den raad van state in buitengewone dienst. Voor de omwenteling van 1795 te Amsterdam wonende en aldaar den koophandel uitoefenende, werd hij, na den ommekeer van

zaken in dat jaar, tot lid van de provisionele representanten van het volk der provincie Holland benoemd, en na de zegepraal van de gematigde partij in Junij 1798, tot agent van de nationale nijverheid. Koning *Lodewijk Napoleon*, bij wien hij zeer in gunst stond, riep hem eerst in den staatsraad, schonk hem het kommandeurs-kruis van de orde van de Unie, en zond hem daarna als zijn ambassadeur naar Berlijn, alwaar hij zich, zoo men zegt, aangenaam wist te maken bij H. K. H. de prinses-weduwe van den stadhouder *Willem V.*, moeder van onzen tegenwoordigen Koning, door eenige diensten, welke hij in de gelegenheid was aan het huis van Oranje te bewijzen. De gebeurtenissen van 1813 de onafhankelijkheid aan Holland terug hebbende gegeven, werd *Goldberg* tot directeur-generaal van het departement van koophandel en kolonien benoemd door den nieuwen souverein, die zich niet meer herinnerde wat de ijverige voorstander der omwenteling van 1795 tegen het Huis van Oranje gedaan had, maar die niet had vergeten de diensten, aan hetzelve door den Hollandschen ambassadeur te Berlijn bewezen. *Goldberg* bleef in die betrekking tot in Maart 1818, toen dat departement werd vernietigd en ingedeeld bij het ministerie van nationale nijverheid, openbaar onderwijs en de kolonien, aan welks hoofd de heer *Falck* geplaatst werd. *Goldberg* werd tot lid van den staatsraad in *gewone* dienst benoemd, was aldaar gedurende eenigen tijd werkzaam en ging vervolgens over in *buitengewone* dienst, in welke betrekking hij is overleden; zijne laatste levensdagen in eene stille rust en in de beoefening der letteren en wetenschappen doorbrengende. Hij bezat eene uitgestrekte en keurige bibliotheek, zoo van boeken als van handschriften en belangrijke staatsstukken, waarvan hij zich echter kort voor zijn overlijden trachtte te ontdoen. Sedert het begin der week was men alhier bezig met dezelve in het openbaar, in zijn huis, te verkoopen, toen men op gisteren, uit hoofde van zijnen onverwachten dood, daarmede ophield voort te gaan.

ARNHEM, den 28. April.

Sommige Zuid-Nederlandsche dagbladen hebben gemeld, dat de heer *van Maanen*, minister van justitie, zijn ontslag zoude bekomen en vervangen worden, volgens een dier dagbladen, door den heer *van der Fosse*, thans gouverneur van Noord-Braband, terwijl een ander dagblad eenen anderen opvolger aanduidt. Wij vernemen van goeder hand dat dit gerucht van allen grond is ontbloot. Men spreekt nog, voegt het eerstgemelde dagblad er bij, van het ontslag van een' ander minister. Indien dat dagblad, gelijk men gelooft, daarmede den heer *van Gobbelschroy*, minister van binnenlandsche zaken, bedoelt, vermeenen wij dat dit gerucht op geenen beteren grondslag rust. Wat den opvolger van wijlen den heer *Appelius* aangaat, daaromtrent is nog niets met eenige zekerheid te zeggen. Men noemt in het publiek de heeren *Elout*, die vóór den heer *Appelius* minister van finantien was; *Copes van Cattenburg*, burgemeester van 's Gravenhage; *Olyslagers*, lid van den raad van state; *van der Fosse*, staatsraad en administrateur voor de directe belastingen en accijnsen; *Canneman*, *Ossewaerde*, *G. G. Clifford* en nog meer anderen; doch zoo veel is zeker, dat niemand weet wie voornamelijk in aanmerking komt.

— Van de militaire en civiele ambtenaren voor de koninklijke militaire akademie te Breda, welke tegen de maand November zal worden geopend, is, tot dus verre, alleen de *gouverneur* benoemd, en tot dezen gewigtigen post geroepen de luitenant-generaal *Gunkel*, eene keuze welke algemeen zeer wordt toegejuicht en een gunstig vooruitzigt oplevert voor den bloei en den luister dezer hooge school.

Mengelwerk.

MINISTERIELE VERANTWOORDELYKHEID.

Zonder een verantwoordelijk ministerie kan geene natie gezegd worden een volledigen waarborg voor het behoud harer vrijheid te hebben, al is ook de regterlijke magt onafhankelijk.

De ministeriele verantwoordelijkheid kan, onzes inziens, het best omschreven worden als hierin te zijn gelegen, dat de ministers, wegens hunne daden en bedrijven, die overeenkomstig de wet moeten ingerigt wezen, verantwoording schuldig zijn aan de Natie in hare vertegenwoordigers, en dat zij, wegens overtreding derzelve, door dezen in staat van beschuldiging gesteld, aan den bevoegden regter worden overgeleverd. Doch om deze verantwoordelijkheid van kracht en waarde te doen zijn, is zij tevens van dien volstrekten aard, dat de ministers zich nooit op den wil of het bevel van hunnen Vorst mogen beroepen, maar integendeel al deszelfs daden en bedrijven voor hunne rekening moeten nemen; waarvan niet de Vorst, maar zij zelve verantwoording schuldig zijn. Deze dienaren van den Monarch, aan die verpligting onderworpen, vinden in dezelve kracht, moed en onafhankelijkheid, om hunnen meester, wanneer hij op zijnen moeijelijken stand en in zijne veelvuldige betrekkingen gevaar loopt, om te dwalen, de waarheid te doen kennen, en hem hunne diensten tot volbrenging van zijne bevelen te weigeren. En ten einde nu de Vorst niet in de mogelijkheid te stellen, eene verkeerde daad ten uitvoer te brengen, en, in weerwil dier ministeriele verantwoordelijkheid, op het dwaalspoor te geraken, wordt onder ieder van deszelfs besluiten de handteekening van den minister gevorderd, tot wiens departement dezelve behooren.

De bewustheid van tot verantwoording geroepen te kunnen worden, maakt de ministers sterk in het geven van goeden raad aan hunnen meester en in den moedigen wederstand tegen verkeerde maatregelen en daden. Hoe veel betooverends heeft toch niet voor de meeste menschen de luister van den troon; hoe zeer voelen zich niet juist diegenen, welke het naast denzelven omringen, door dagelijks gunstbetoon of vertrouwen gestreeld. Hoe moet de vrees, om die gunst, dat vertrouwen, die eer te verliezen, niet strekken, om alles, wat uit den mond des Vorsten voortkomt, goed te keuren, om zelfs zijne slechts half geuite meeningen te vatten en te volbrengen? En hoe moet buitendien de menschenvrees niet zelden alle tegenspraak weerhouden en het geweten versmoren, vooral zoo zij gevoed en gesterkt wordt door eene heerschende stelling, volgens welke de Vorst de verantwoording van alles op zich neemt. De menschelijke zwakheid derhalve maakt het op zich zelve reeds onmisbaar de ministers eenen grond te verzekeren, waarop zij kunnen steunen, wanneer zij den Vorst steeds in het regte spoor willen doen blijven en handelen. Deze steun is het allermeest te vinden in hunne verantwoordelijkheid aan de wet, als welke hun moed en kracht geeft, volgens hun geweten te handelen. Daarin is ook de zekerheid te vinden, dat de uitvoerende magt, die volgens haren aard, als met alle belangen in aanraking, aanhoudend werkzaam, en door velen daartoe gedrongen, steeds eene strekking heeft, om zich uit te breiden, — niet in die der wetgeving zal treden, en dat de wetten naar derzelver wezenlijken zin en inhoud ten uitvoer gebragt, en niet door reglementen en uitleggingen het doel missen of verkracht zullen worden. De betrekking der ministers tot de wetgevende vergaderingen, zal hen doen bedacht zijn, overeenkomstig den daarin uitgedrukten wil te handelen, en, overtuigd van dagelijks in het geval te zijn, om rekenschap van hunne daden te moeten geven, zullen zij zich laten weerhouden, om hunne magt te overschrijden. Gelijk nu de vrijheid eens volks voornamelijk bestaat in het aandeel, dat hetzelve aan de wetgevende magt heeft, en daardoor gewaarborgd is, van niet van den wil eens enkelen of eenigen af te hangen, zoo komt het er vooral op aan, zal de vrijheid daarin wezenlijk gegrond zijn, dat op die magt geen' inbreuk kan geschieden. Het is juist deze inbreuk, die anders goede instellingen slechts een schijn of vertoon doen maken en aan aan dezelve wezenlijke kracht doen missen. Het volk vergaapt zich dan soms aan sterke taal of schoone woorden, tot handhaving van vrijheden en regten gesproken; maar de waarde der instellingen hangt toch af van de naleving der wetten, die zijn gegeven, om het volk te beschermen en te besturen. Het is dus vooral het tegengaan van deze inbreuk, waartoe de ministeriele verantwoordelijkheid moet strekken. En zonder dezelve kan men derhalve ook niet zeggen, dat de vrijheid eens volks in de wetgevende magt gegrond is, alzoo er alsdan geen zekere waarborg gevonden wordt voor de bedoelde uitvoering der wetten, en tegen de overschrijding of uitbreiding der uitvoerende magt. Al heeft dan ook de staatswet het gebied van de wetgevende magt niet juist omschreven, deze verantwoordelijkheid doet echter den waarborg bestaan, dat eene bepaling of beschikking, welke volgens algemeene beginselen tot dezelve moet gerekend worden te behooren, niet aan haar zal onttrokken worden, en in den vorm van reglementen of dergelijke zal te voorschijn komen. Mogt ook de Vorst dezelve met zijne handteekening willen bekrachtigen, geen minister zal echter daaronder de zijne durven stellen, ten zij met gevaar van zich te moeten verantwoorden. Dus is de Vorst, in dezen toestand geplaatst, beveiligd tegen den invloed van driften en hartstogten, waaraan ook hij als mensch onderworpen is, en die hem met overhaasting en onbedachtzaam hadden kunnen doen handelen. Hij is derhalve even als boven menschelijke zwakheid verheven; en hij weet slechts dan alléén gehoorzaamd te zullen, ten minste te moeten worden, wanneer zijne bevelen overeenkomstig de wet zijn ingerigt. Ondertusschen is hij geen slaaf van zijne ministers. Want het regt, om dezelve te benoemen en weg te zenden, door hem bezeten, waarborgt hem de zekerheid, van niet alleen gehoorzaamd te zullen worden, maar ook om steeds geschikte personen te zullen vinden.

Bij een tegenovergesteld beginsel, volgens hetwelk de Vorst alle verantwoording op zich neemt, en dien overeenkomstig zijne genomene besluiten uitvaardigt, bestaat er genoegzaam geene mogelijkheid meer, om over inbreuk op wet of vrijheid, wanneer die plaats vindt, met nadruk te klagen, immers om de onwettigheid dier besluiten te betoogen. Hoe toch kan de Monarch, wegens misbruik van magt, tot rekenschap worden geroepen, hij, die zoo verre boven allen verheven is; die beveiligd moet zijn tegen elke aanranding, zal er bestendige rust in den Staat heerschen, en zal de omkeering van den regeringsvorm schier eene onmogelijkheid zijn! Daar derhalve eene verantwoording, welke de Vorst, in stede van die op zijne dienaren te leggen, uitsluitend op zich zoude willen nemen, eigenlijk van geene kracht of waarde hoegenaamd is, en dus geenen waarborg oplevert, wijl hij niet dan door geweld (met het plegen waarvan het aanwezen van den Staat noodzakelijk moet zijn gemoeid) tot die verantwoording kan worden gebragt, zoo zullen meermalen de bedoelde inbreuken op de wet en vrijheid plaats grijpen, ja allengs eene willekeur doen geboren worden, die, gelijk de regering van KAREL I. (welke zijn gedrag met het leven moest betalen) ten laatste in het despotisme moet ontaarden en eindigen. En al vermogt deze verantwoordelijkheid van den Vorst ook iets, al kon zij zonder gevaar voor de rust van den Staat ook wezenlijk ingeroepen worden, dan zou echter de vrees, om den eerbied, aan hem verschuldigd, te kwetsen, het gebruik daarvan onmogelijk maken. Tegen over den Monarch geplaatst, gevoelen zich de mindere regeringsbesturen en de individus beklemd en gedwongen, en verliezen den moed en de kracht, om hunne regten te handhavenen zich op de wet of de overschrijding derzelve te beroepen. Elk stuk, met de handteekening van den Vorst voorzien, wordt dan, als onschendbaar beschouwd en met de wet gelijk gesteld, al heeft ook de wetgevende magt er geene kennis van genomen. Een minister, die willekeurige bepalingen of uitleggingen aan de wet wil toevoegen, die b. v. in sommige gevallen de bevoegdheid der regterlijke magt wil verkorten, door zaken, die tot haar gebied behooren, daaraan te onttrekken; die het sedert jaren erkend eigendomsregt van corporatien of particulieren, zonder wettelijke onteigening wil aanranden of onzeker stellen; die, onder welken naam ook, het volk eigendunkelijke lasten opleggen, of de wettig bestaande wil verzwaren, — behoeft slechts daaronder de naamteekening van den Vorst te erlangen, om zeker te zijn, dat dezelve zullen worden beschouwd als met de wet in kracht gelijk te staan. Zoo zal men zelfs de onafhankelijkheid der regterlijke magt, die andere zuil der burgerlijke en staatkundige vrijheid, kunnen verwrikken, als welke uit eerbied voor den persoon des Monarchs, die zich onmiddelijk tegen haar overstelt, zijne bevelen zal gehoorzamen, al waren dezelve ook niet in den vorm der wet gekleed, die toch in een welgevestigden Staat alléén tot rigtsnoer van het regterlijk oordeel moet strekken. Het onderzoek omtrent dien vorm zouden menschenvrees en ontzag niet toelaten, omdat de regter zou denken niet den minister, maar zijnen heer en meester, die onmiddelijk beveelt, zijne bevoegdheid te betwisten. Zoo werden in de drie laatste jaren der regering van NAPOLEON, die alles zelf en alléén wilde besturen en omvatten, zijne *decreten* of *besluiten*, even zoo wel als de *wet*, door den regter geëerbiedigd en toegepast.

Men zal zeggen, gelijk dit steeds door de voorstanders van het alleen-

heerschend gezag pleeg te geschieden, dat de Vorst in het midden van alle belangen is geplaatst, zonder door eenige derzelve, ten nadeele van anderen, meer bij uitsluiting aangetrokken te worden, en dat hij van zijn standpunt de zaken beter dan iemand anders kan doorzien, bevatten en besturen.» Doch hoe veel schijn er in deze stelling is gelegen, zullen zij het best overtuigend inzien, door op de zwakheid en beperktheid van het menschelijk vermogen een oog te slaan, en, als zij niet door te veel eigenliefde verblind zijn, een blik op hunnen eigen' geest te vestigen.

Is wel het hoofd van een ministerieel departement in staat, de zaken, die tot hetzelve behooren en zoo zeer uiteen loopen, alléén geheel in den grond te kennen? Kan een in rang lager staand regeringspersoon, het bestuur over een deel des lands uitoefenende, de veelsoortige zaken, aan hem toevertrouwd, zelve wel geheel doorzien, en moet niet ook door dezen veel, ja zeer veel aan anderen worden overgelaten, waarvan hij soms naauwelijks eene oppervlakkige kennis heeft, en zou dan het zigtbaar hoofd van den staat bekwaam zijn, om niet alleen de zaken, die tot *alle* ministerien betrekking hebben, maar ook in vele gevallen die der gewestelijke en plaatselijke besturen, en ook van bijzondere personen, die dagelijks met honderde verzoekschriften, hunne soms tegenstrijdige, of in een verkeerd licht gestelde belangen, indienen, — naar waarheid te beoordeelen, te doorgronden en om een regtvaardig besluit, op eene volkomene kennis van zaken gegrond, omtrent *die alle* te nemen! Daar dit door iemand van gezonde hersenen niet zal beweerd worden, volgt er dus uit, dat dit besluit meestal op den raad van eenige ministers zal worden genomen, hoezeer ook dikwerf het tegendeel zal plaats hebben, zonder dat het daarom zeker is, dat dit besluit, aldus uit de vorstelijke oppermagt alleen voortgesproten, op een beter oordeel of op meer kennis van zaken zal zijn gegrond. In beide gevallen ziet men ligtelijk, dat de waarborg ontbreekt, om de uitvoerende magt steeds in het regte spoor te houden, en voor inbreuken op de wetgevende magt te behoeden, in de zekerheid waarvan voornamelijk de vrijheid eens volks gelegen is. Men zal bovendien eene menigte misbruiken en dwalingen zien plaats hebben, die met het aanwezen van verantwoordelijke ministers waarschijnlijk voorgekomen, of zeker gemakkelijker te herstellen zouden zijn. Want zoo de Vorst zelve steeds op den voorgrond komt, en de besluiten, zonder de handteekening van eenen verantwoordelijken minister uitvaardigt, zal hij dezelve, al blijken die ook in de gevolgen verkeerd te zijn, meestal, zoo lang het mogelijk is, tot handhaving van eigene eer in stand willen houden, als zich niet op zijne ministers kunnende beroepen, die hij bovendien, als eenmaal met deszelfs vertrouwen vereerd, niet ligtelijk aan de minachting des volks zal prijs geven. Door overhaasting, gebrek aan inzigt en beleid, en soms door andere min verschoonbare redenen, gaan dikwijls geheele vloten en schepen verloren, of worden op het spel gezet; geraken buitenlandsche bezittingen in verval, of worden aan eigendunkelijke bepalingen onderworpen, en missen de duurzaamheid en bestendigheid van instellingen, onder welke alleen de welvaart kan bloeijen, en de rust der ingezetenen gewaarborgd is; — daardoor wordt het eigendoms-regt onzeker gemaakt, en de verdediging van den Staat in verkeerde aanwending van de daartoe strekkende middelen in gevaar gebragt; — gewaagde en slecht berekende ondernemingen begonnen en doorgezet, en bovendien door eene reeks van mindere in rang staande ambtenaren, niet zelden willekeur en verkeerdheden gepleegd. Intusschen wil men hiermede niet te kennen geven, dat onder een verantwoordelijk ministerie in het geheel geene van de hier genoemde of dergelijke gevallen plaats vinden. De ondervinding leert genoegzaam het tegendeel. Maar bij onze menschelijke instellingen, die altijd aan gebreken onderworpen zijn, moeten wij (juist omdat het beste altijd nog eenig gebrek aankleeft) steeds het meeste kwaad zoeken te ontgaan, en het volmaakte, zoo ver wij het kennen, trachten te bereiken. Zeker is het, volgens diezelfde ondervinding, dat de misbruiken en verkeerdheden, of de inbreuken op de vrijheid, waaraan een verantwoordelijk ministerie zich schuldig maakt, meer aan bijzondere omstandigheden, waarin hetzelve zich geplaatst vindt en die zoodanige handelingen begunstigen, dan aan den *aard* van deszelfs wezen moeten toegeschreven worden. En even onbetwistbaar leert de geschiedenis, dat zoodanige handelingen door hetzelve niet lang straffeloos kunnen gepleegd worden, of ook dat zulk een ministerie, zich daaraan schuldig makende, kan staande blijven.

Het gezag van den Vorst, niet beperkt door verantwoordelijke ministers, willen sommigen ook nog verdedigen door te zeggen, dat hetzelve, in tegenstelling van een verantwoordelijk ministerie, de partijschappen in den staat kan voorkomen of bedwingen, gelijk ook het uitdeelen van ambten aan de gunstelingen der ministers; en dat het meer nationaal is, steeds van eenen Koning dan van deze laatsten te spreken, of wel hem steeds op den voorgrond van allen te zien staan.

Wanneer de ministers aan de wet verantwoordelijk zijn, maken zij een vereenigd ligchaam uit, bekend onder den naam van ministerie, aan welks hoofd een president staat, die hetzelve bestuurt en de betrekking van hetzelve tot den Koning daarstelt. Deze vereeniging heeft voornamelijk driederlei doel. *Vooreerst* om meer eenheid in het bestuur des lands, en alle zaken in een juist verband met elkaar te brengen, opdat niet de naijver van het eene departement tegen het andere nadeelig worde, en de onkunde van wederzijdsche belangen verkeerde maatregelen en botsingen doe geboren worden.

Ten tweeden, om sterk genoeg te zijn, den Vorst pligtmatigen raad te geven, zonder dat de kracht, welke het ministerie door deze vereeniging erlangt, kan strekken, om den Vorst tot eenig besluit te dwingen. Want, bijaldien hij zich niet met hetzelve vereenigen kan of wil, heeft hij het vermogen, om het te ontbinden en een nieuw zamen te roepen, terwijl ook de ministers, indien zij, wegens het genomen besluit van den Vorst zich niet meenen te kunnen verantwoorden, van hunne zijde derzelver ontslag kunnen nemen. Blijkt, bij de vernieuwing van hetzelve, dat ook dat ministerie deszelfs medewerking aan het verlangen van den Vorst weigert, dan mag men het daarvoor houden, dat laatstgenoemde de perken der uitvoerende magt zou hebben overschreden, wanneer die medewerking was ingewilligd, en dat het dus voor den Staat heilzaam is geweest, een aan de wet verantwoordelijk ministerie te hebben gehad. Eene zoodanige instelling, die aan de ministers even als wettiglijk toestaat, een eigen gevoelen te mogen hebben en aankleven, brengt noodwendig eene zekere zelfstandigheid te weeg, die hen weerhoudt, om tegen hunne beginselen en overtuiging te handelen.

Worden zij aangezocht, om daden, daarmede strijdig, te verrigten en dus even als zich zelve te verloochenen, dan kan al de bekoring, welke de aanzienlijkste stand in zich bevat, hen niet van het besluit weerhouden, om hunnen post te verlaten, en het publiek karakter, hetwelk ieder staatsman onder de bedoelde instelling heeft aangenomen, onschendbaar te bewaren. Dit vooronderstelt een' zekeren adeldom en verhevenheid van beginselen en denkwijze, die het ons begrijpelijk kan maken, hoe of in *Engeland* aan anders daartoe geschikte mannen, dikwerf een ministerieel departement te vergeefs wordt aangeboden. Waar dus, bij gemis van een verantwoordelijk ministerie, die zelfstandigheid niet bestaat, zal men dergelijke verschijnselen niet zien plaats grijpen, maar ieder minister, zoo lang op zijnen post zien blijven, (bijaldien hem de Vorst dien niet eerder doet verlaten) als dezelve hem voordeelen aanbrengt; terwijl elk zich op het meest zal beijveren, om tot dien zoo benijden stand op te klimmen; zonder zich aan de handhaving van een publiek karakter te laten gelegen zijn.

Ten derden, om deszelfs beginselen en voordragten in de wetgevende vergaderingen met meer kracht te kunnen aandringen, en de oppositie, die zich daartegen verzet, het hoofd te kunnen bieden. Het is voornamelijk hieraan, dat het ontstaan van partijschappen door sommigen wordt toegeschreven. Doch zij houden daarbij niet genoeg in het oog, dat eene oppositie, welke uit verschil van gevoelen, dat, zoo lang er menschen zijn, heerschen zal, ontstaat, eigenlijk geene partijschap is. Zij behooren ook in te zien, dat het aanwezen van eene oppositie, op zich zelve eene zeer heilzame zaak is, die het leven in den Staat in beweging houdt, door tegenspraak de waarheid aan het licht brengt en een waarborg voor de vrijheid oplevert, als steeds op hare hoede de daartegen gerigte aanvallen te ontdekken en te verijdelen. De van wederzijden te werk gestelde pogingen, om voorgestane beginselen en gevoelens invloed te doen behouden of te verkrijgen, hebben voordeelen in zich, die op hoogen prijs worden gesteld door hen; die overtuigd zijn, dat de grootste kracht van een volk in de oefening van deszelfs vermogens ligt, en dat die steeds door wrijving en tegenwrijving van denkbeelden, vooral van dezulke, welke op den Staat betrekking hebben, in beweging worden gehouden.

Voordeelen zeer hoog geschat bij den waren vaderlander, die overtuigd is, dat er nimmer een openbare geest bij een volk kan heerschen, dan wanneer het vrijelijk de daden van een ministerie durft beoordeelen, en niet weerhouden wordt door de aangenomene stelling, dat niet dit, maar de Vorst voor alles verantwoordelijk is. En het is juist deze openbare geest, welke een ministerie, dat tegen denzelven in handelt, of met wetten en regt schijnt te spotten, eindelijk kan doen vallen, om een ander in de plaats te stellen, dat zich naar de betere beginselen, door de natie toegejuicht en beschermd, gedraagt. Dus kan de veranderde stemming en meening in de wetgevende vergadering, hetzij ten gevolge eener ontbinding of van eene geheele of gedeeltelijke vernieuwing op gezette tijden, in een oogenblik de zoo hoog verheven magt van een ministerie, hetwelk met den Vorst scheen te zullen leven en sterven, doen instorten. Ministers, niet verantwoordelijk aan de wet, kunnen zich boven de meening der volksvertegenwoordiging verheffen, omdat er voor hen niets uit te duchten is.

Hoe dikwerf de door hen verdedigde wetten ook zijn verworpen, en tegen het algemeen gevoelen mogen aanloopen, zij houden zich aan den verklaarden wil van den Monarch, en achten zich buiten verantwoording, noch het voorwerp te zijn, waartegen het oordeel en de afkeuring gerigt kunnen wezen. Om staande te blijven, worden, gelijk men zeker niet geheel ten onregte zegt, eene menigte gunstelingen door ambten en giften door een verantwoordelijk ministerie aangeworven. Maar zouden ministers, die niet verantwoordelijk zijn, zich wel minder voelen aangespoord, om in de eerste plaats zich zelven en de hunnen in het vette der aarde te doen deelen, en om een tal vrienden door gunsten en goede diensten aan hunne bedoelingen en inzigten te verbinden? Dat de ondervinding spreke, die niet met woorden speelt, maar daadzaken vertoont! Hoe meer de ministers toch alles op de verantwoording, die de vorst op zich neemt, kunnen doen aanloopen, des te meer zullen zij tot een vrijer gebruik van hunne magt zich geneigd betoonen en ongeoorloofde voordeelen aan zich en de hunnen weten te verschaffen, zoo het geweten en de eed hen niet weêrhouden. Doch het zij hier bij deze gelegenheid opgemerkt, dat in eenen constitutioneelen staat het volk niet genoeg aan den eed en het geweten of de deugd der regenten heeft. Er moet zekerheid bestaan, dat die niet ligtelijk kunnen geschonden worden, en dat, zoo die schennis plaats heeft, de overtreders *kunnen* gestraft worden. De onderscheidene instellingen, zoodanig gewijzigd, dat de eene niet geheel op zich zelve zonder de andere kan werkzaam zijn, en dat ieder derzelve hare regten bezit, op welk geene inbreuk kan geschieden, zonder dat de straf daarop volgt, moeten dus niet slechts bedoelen, om de regenten binnen de grenzen van hunnen pligt te houden, en het verbreken van dien eed te voorkomen, maar ook om de overschrijding derzelve met een zeker gevaar vergezeld te doen gaan. De vrees, die de ministeriele verantwoordelijkheid, in welker aanwezen de zekerheid voor de zamenwerking van alle instellingen tot één doel, alsmede het voorkomen van die overschrijding bestaat, inboezemt, zal zeer zelden de toepassing der straf noodig maken, gelijk de geschiedenis van Engeland, waar die verantwoordelijkheid op het strengst onderhouden wordt, bij ondervinding kan bevestigen. —

(Het vervolg hierna.)

VREUGDE OVER HET ONTSLAG VAN DEN MINISTER *DE VILLÈLE* IN NOORD-AMERIKA.

In den Courier van *New Orleans* heeft een ingezeten, op staanden voet nadat hij door eenen brief het ontslag van den heer DE VILLÈLE vernomen had, het volgende artikel ingezonden:

«Zoo even ontvang ik eene zeer aangename tijding voor alle vrienden eener regtmatige vrijheid, te weten het ontslag van den Franschen minister DE VILLÈLE. De zaken van ons vaderland staan wel met die van *Frankrijk* niet regtstreeks in verband, doch ik heb de vreugde, welke mij deze tijding geschonken heeft, en waarin zekerlijk al mijne medeburgers zullen deelen, niet kunnen bedwingen. Ik doe hun allen derhalve bij deze het voorstel, om, zoodra men hier van het ontslag des genoemden ministers officieel berigt ontvangt, den kommandant van het hier gestationneerde batailon kanonniers uit te noodigen om de algemeene vreugde *met een salut van honderd schoten te verkondigen.*

HRY. W. DAVIS.

De Ondergeteekende heeft ten behoeve der weduwen en weezen te *Middelharnis* ontvangen van H. te *Arnhem f* 5.

Arnhem, den 25. April 1828.

H. H. DONKER CURTIUS.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 27. April 1521 stierf FERDINAND VAN MAGELLAN.

Den 27. dito 1567 vertrok BREDERODE, nadat hem acht duizend gulden door HERMAN ROODENBURG den ouden en ADRIAAN PAUW, voor rekening der stad *Amsterdam*, verstrekt waren, begeleid tot in het *Vlie* door een waterschip met geschut.

Den 27. dito 1746 versloeg de Hertog van *Cumberland* de rebellen bij *Culloden*, in *Schotland*.

Den 28. dito 1420 verklaarden *Utrecht* en *Amersfoort* den oorlog aan Hertog JAN VAN BEYEREN en begonnen de vijandelijkheden door het nemen en vernielen van verscheidene sloten der *Kabeljaauwschen*, waarna zij eene bezetting in *Leyden* wierpen, welke stad eerlang een beleg van negen weken tegen den Hertog uithield, doch zich bij verdrag overgaf en hem, als *Ruwaard*, hulde deed, en het burggraafschap der stad aan hem afstond, sedert welken tijd hetzelve met het graafschap van *Holland* vereenigd gebleven is.

Den 28. dito 1571 werd er een Heilig Verbond tegen de Turken gesloten.

Den 28. dito 1814 vertrok NAPOLEON van *St. Rapheau* naar het eiland *Elba*.

Den 29. dito 1773 werd ALI-Beij in de vlakte van *Salibei* totaal geslagen.

Den 29. dito 1788 nam de aftogt der Pruissen uit ons vaderland eenen aanvang.

ARNHEM, den 29. April.

Het water is hoog in den *Ryn* aan de Paal:

Den 28 April 3 El 5 Palm 0 Duim; gewassen 0 D. gevallen 10 D.

Den 29 dito 3 El 4 Palm 0 Duim; gewassen 0 D. gevallen 10 D.

Na eene ziekte van weinige dagen, overleed heden, in den ouderdom van 58 jaren, mijne dierbare Echtgenoote, *HELENA JURINA D'HOOGE*. — Ik betreur in haar eene brave Godsdienstige Gade, die door hare edele hoedanigheden de hoogachting en hartelijke vriendschap van zeer velen had verworven, en wier nagedachtenis gewis lange in zegening zal blijven.

AMSTERDAM, den 26. April 1828. A. HAARKAMP.

AANBESTEDING.

Het Arnhemsche Departement der Maatschappij: *Tot Nut van 't Algemeen*, is voornemens op Zaturdag den 3. Mei 1828, des middags ten twaalf ure, bij de Wed. *PEPPENHAUSER*, in het *Zwijnshoofd* te *Arnhem*, te doen aanbesteden: het BOUWEN van eene SCHOOL, lang 18 Ellen en breed 8 à 9 Ellen, binnenwerks, met de LEVERANTIE der daartoe benoodigde MATERIALEN.

Het bestek zal acht dagen te voren, in het Zwijnshoofd te *Arnhem*, ter lezing liggen.

Drie dagen voor de aanbesteding zal er aanwijzing op de plaats worden gedaan; en zullen inmiddels nadere inlichtingen bij den Stads Architect *J. A. TINK*, kunnen bekomen worden.

††† De Ondergeteekenden, DIRECTEUREN der ONDERLINGE BRAND-WAARBORG-MAATSCHAPPYEN, gevestigd te *Arnhem*, adverteeren dat de DAG, tot het AFHOOREN der REKENINGEN, over het afgeloopen jaar 1827, door Heeren Commissarissen is bepaald op Dingsdag den 13. Mei aanstaande, des middags ten 12 ure, ten huize van den eerst Ondergeteekende, in de Bakkerstraat, binnen *Arnhem*; wordende de Deelnemers, welke verkiezen, daarbij tegenwoordig te zijn, verzocht, om zich van hunne Acten van Aandeel te voorzien.

H. CRAMER.

G. ANDRÉ DE LA PORTE.

§§§ De DIRECTIE der Onderlinge Waarborg-Maatschappij tegen verliezen van RUNDEREN, opgerigt onder bestuur van *REINIER KRONENBERG*, te *Deventer*, verwittigt de Deelgenooten, dat de REKENING en VERANTWOORDING over het afgeloopen Maatschappelijk jaar zal plaats hebben op Donderdag den 8. Mei aanstaande, ten huize van opgemelden Directeur, zullende uit dezelve blijken, dat de Maatschappij zich van tijd tot tijd uitbreidt, en de Deelneming steeds is toegenomen en dagelijks vermeerdert.

††† De Notaris Mr. *J. NYHOFF*, te *Arnhem*, qq., zal op den 17. Mei 1828, des morgens ten 10 ure, in het Zwijnshoofd te *Arnhem*, publiek aan de meestbiedenden verkoopen: Ongeveer 125 Nederlandsche Vaten ROODE BORDEAUX-WYNEN op Fust, ongeveer 54 Nederlandsche Vaten RYNSCHE-, MOEZEL-, MUSCAAT-, MALAGA en andere fijne WYNEN, mede op Fust, ongeveer 24 Nederlandsche Vaten BORDEAUX-, BERGERAC-, MUSCAAT-, WITTE-, RYNSCHE-, BLEEKER-, PORTUGEESCHE-, MADERA-, HERMITAGE- en verdere fijne WYNEN op Flesschen, ongeveer 7 Nederlandsche Vaten WYNAZYN; voorts des Maandags den 19 daaraanvolgende, ter zelve ure, op St. Walburgsplein aldaar, 16 ledige VOEDERS of STUKKEN, eene aanzienlijke partij ledige FUSTEN, eene dito partij ledige FLESSCHEN en MANDEN, allerlei WYNKOOPERS-GEREEDSCHAPPEN en STELLINGEN, en hetgeen ten dage dienende verder zal worden te voorschijn gebragt.

Nopens de Conditien zijn van stonden aan informatien te bekomen ten Kantore van gezegden Notaris, benevens bij de Heeren *VAN LINGE* en *VAN DEN BROEK*, Makelaars te *Amsterdam*, zijnde tevens op die onderscheidene plaatsen verkrijgbaar de notitien der soorten en kwantiteiten, terwijl tot het proeven der Wijnen gelegenheid zal worden gegeven des Woensdags en Vrijdags voor den verkoop, aan de zoodanigen, die zich daartoe aan den Kelder in de Ketelstraat, onder het Huis Wijk E No. 47, zullen vervoegen.

§§§ UIT DE HAND TE KOOP: eene, in *Gelderland*, onder *Heumen*, aan de Rivier de *Maas*, anderhalf uur van *Nijmegen*, bijzonder aangenaam gelegene BUITENPLAATS; bestaande in een zeer logeabel en aanzienlijk dubbeld HUIS, voorzien van 9, meest alle groote geplafonneerde en behangene VERTREKKEN, DIENSTBODEN-KAMERS, ruime KEUKEN, ZOLDERS, KELDERS en verdere GEMAKKEN, PAARDEN- en BEESTENSTALLEN, KOETSHUIS, SCHUUR en verdere GEBOUWEN; eenen schoonen TUIN, groot een Bunder zeven en twintig Roeden, geheel omringd met eenen STEENEN MUUR, hoog twee Ellen vijf Palmen, geheel beplant met alle soorten van exquise VRUCHTBOOMEN, voorts eenen KERSEN- en APPELEN-BOOMGAARD, SLINGERBOSCH en des verkiezende eenige Bunders BOUWLAND, alsmede vrije JAGT en VISSCHERY, alles aan elkander gelegen. Dit Goed is geheel watervrij, zelfs bij overstrooming en doorbraken.

§§§ VOOR SCHRIJNWERKERS.

Door de Notarissen Mrs. *G. VAN ECK* en *J. BUSGERS* zal, op Maandag den 5. Mei 1828, ten huize van *H. SELLE*, te *Arnhem*, op de Beek, F No. 214, voormiddags ten 11 ure, worden verkocht: eene extra goed gemaakte, volkomen aan het oogmerk voldoende, MACHINE om MAHONIEHOUTEN-PLATEN te zagen; om informatie kan men zich met franco brieven bij *H. SELLE*, voornoemd, vervoegen, waar de Machine voor ieder ook te zien is.

††† De Ondergeteekenden, CORRESPONDENTEN der UTRECHTSCHE ALGEMEENE BRAND-WAARBORG-MAATSCHAPPY, brengen het ontvangen berigt ter kennis van hunne Medeleden, dat van het afgeloopen jaar 1827 de bijdrage in geleden Brandschaden circa 10 Cent bedraagt over iedere ƒ 1000-00 deelneming voor *gewone* Gebouwen en Goederen; terwijl dezelve hierbij tevens herinneren, dat de aangiften tot verzekering door hen worden aangenomen, volgens verkiezing der belanghebbenden, hetzij tegen VASTE PREMIE van *eenen Gulden* van iedere duizend Gulden verzekering voor *gewone* GEBOUWEN, KOOPMANSCHAPPEN en GOEDEREN, zonder voorschot van Inleggelden, Administratie-kosten of bijdrage in Brandschade; of wel in ONDERLINGE WAARBORGING, tegen voorschot van ¾ percent der verwaarborgde som; geschiedende dit berigt met aanbieding tot het geven van zoodanige verdere inlichtingen, als men mogte begeeren.

Mr. E. SCHEIDIUS, te *Arnhem*; K. HOEFLAKEN, te *Amerongen*; H. VAN LUNEN, te *Balgooij*; J. VAN LEEUWEN, te *Brakel*; B. & A. H. VAN DER MANDELE, te *Culenborg*; J. LANGLOIS, te *Doesborgh*; G. T. POST, te *Eck & Wiel*; A. J. VERWEY, te *Geldermalsen*; C. DE BYL, te *Herwijnen*; G. JANSSEN, te *Lent*; A. VERBRUG, te *Lienden*; RAPPERT, te *Nymegen*; J. H. NOOT, te *Putten*; J. VAN LUTTERVELD, te *Tiel*; H. J. PIECK, te *Ubbergen*; VON ROSENTHAL, te *Velp*; Mr. H. B. VAN DAALEN, te *Wageningen*, en G. J. DERKSEN, te *Zutphen*.

††† Men vraagt eenen COMPAGNON, die eene som van ƒ 18,000 kan bijbrengen, ter oprigting eener Werkplaats, geschikt voor eene Papier-Fabriek, Raffinaderij of ander Etablissement, bij eenen sterken waterval, waar zich reeds een Watermolen met twee Raderen bevindt.

De plaats voor deze oprigting is zeer aangenaam gelegen aan de rivier de *Maas*, twee uren van *Namen*, en daardoor voor den Handel zeer voordeelig.

De tegenwoordige Eigenaar zal voor bovengemeld Kapitaal eenige Gebouwen van dezelfde waarde tot zekerheid stellen, die een gedeelte van de Compagnieschap zullen uitmaken. Hierbij behoort nog eene BUITENPLAATS met twee groote TUINEN en WEILANDEN.

Des verkiezende, wil de Eigenaar dit alles ook op eene voordeelige wijze verkoopen.

Zich te adresseren met gefrankeerde brieven, onder adres letter E., bij den Boekverkooper *BREST VAN KEMPEN*, te *Brussel*.

††† Het in den jare 1825 te *Arnhem* opgerigte BAD-LOKAAL, op den *Ryn*, zal, zoo voor KOUDE- en WARME- als KUNST-BADEN, met den 5. Mei aanstaande weder in gereedheid zijn. — Tot het gebruik der Baden, of nemen van Abonnement, kan men zich bij den Kastelein op het Bad vervoegen.

MET DE RIVIERBADEN te *NYMEGEN*

††† Zal, bij gunstig weder, in het begin der maand Mei aanstaande, onder toezigt der Plaatselijke Geneeskundige Commissie, wederom begonnen worden met het geven van STROOM-, WARME-, STAAL-, ZWAVEL- en DAMPBADEN. De goede inrigting van dit Bad heeft, in het voorgaande jaar de goedkeuring van een ieder weggedragen, als ook de gunstige uitwerkingen, die het gebruik van de onderscheidene soorten van Baden, bij verschillende Lijders, door Huidziekten, Rhumatisme, Verlammingen, Slijmziekten, Obstructien, enz. aangetast, hebben te weeg gebragt, zijn voldoende gronden, om dezelve in de gunst en het vertrouwen van een ieder aan te bevelen.

§§§ *A. G. JANSEN*, geboren GEURTSEN, in de Kerkstraat, Letter F, No. 132, te *Arnhem*, WASCHT, als nieuw, SHAWLS en DOEKEN van allerlei Stoffen, belooft eene prompte en civiele behandeling en beveelt zich in ieders gunst.

§§§ Op den 31. Mei aanstaande zal de Trekking plaats hebben van de uitgestrekte rijke BEZITTINGEN TE *KAHL*, in *Beijeren*, eene geregtelijk getaxeerde waarde hebbende van ƒ 380039 Ned. Court., als ook nog andere 1047 Prijzen van ƒ 42000, zijnde ƒ 10,000, ƒ 5000, ƒ 2000, ƒ 1500, ƒ 1000, vele van ƒ 500, ƒ 200, ƒ 100 en zoo afgaande tot ƒ 10, Ned. Court.; gezamenlijk bedragende ƒ 422,039 Nederl. Court. De uitgetrokken prijzen worden ten onderstaande Kantore uitbetaald. Geheele originele Aandeelen, à ƒ 10-75, benevens het plan gratis, zijn verkrijgbaar bij

L. DEUTZ en COMP.
te Amsterdam en Brussel.

Aandeelen zijn mede verkrijgbaar bij de heeren *S. D. SANDERSLEBEN*, te *Arnhem*; *H. L. WYNE*, Rijksontvanger te *Elburg*; *DOERFLEBEN*, Directeur van het Postkantoor te *Harderwijk*; *FUSTENBERG*, te *Hattem*; *TENGBERGEN*, Rijksontvanger te *Heerde*; *HOFFMAN* en *VAN DYK*, te *Zutphen*; en *VAN DER KAAY*, Rijksontvanger te *Doetinchem*.

NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-MAATSCHAPPY.

De vaart der Stoomboten voor de maand April tusschen *Rotterdam*, *Nijmegen* en *Keulen*, is veranderd en bepaald als volgt:

Van *Nijmegen* naar *Rotterdam*:

Den 30 April en 1 Mei, des morgens ten 10 ure.

Van *Rotterdam* op *Antwerpen* en vice versa, vaart alle dagen eene Stoomboot, zoo als bij Biljetten is bekend gemaakt. — Informatien zijn te bekomen, bij de Agenten der genoemde Maatschappij; de Heeren VAALMAN en TRIEBELS te *Nymegen*, en den Heer G. H. MOLL, te *Arnhem*.

*** *P. NYHOFF*, te *Arnhem*, geeft uit en heeft alom verkrijgbaar gesteld: *Over den vroegeren staat van het Christendom, of Overzigt van de Geschiedenis der Christelijke Kerk in de eerste drie Eeuwen*; door J. A. STERSO, voorheen Leeraar bij de Hervormden.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.